

УДК 378.4(477.85-25)ЧНУ:796.032

РІВЕНЬ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАНЬ З ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ НАПРЯМКУ ПІДГОТОВКИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» ЧЕРНІВЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Балацька Л.В.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Залучення дітей та молоді до ідеалів і цінностей олімпізму, займає все більш важливе місце в системі освіти, виховання і навчання підростаючого покоління. У багатьох країнах реалізуються програми олімпійської освіти для школярів, студентів, інших груп дітей та молоді. Як показує практика, рівень теоретичних знань з олімпійської освіти потребує більш глибокої підготовки та знань у майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту. Покращити знання та навички дітей з олімпізму допоможуть висококваліфіковані спеціалісти, які успішно показують високі показники під час засвоєння теоретичних та практичних знань [1, с. 40; 10, с. 384]. На всіх рівнях держави все частіше піднімається питання олімпійського руху, освіти дітей, школярів, студентів, що відповідно торкає питання про підвищення рівня підготовки майбутніх спеціалістів з фізичної культури і спорту.

Ключові слова: олімпійська освіта, студенти, рівень знань, фахівці, методика підготовки, теоретичні знання.

Постановка проблеми. На міжнародному рівні популярною є дискусія прогресу всього суспільства на шляху до гуманізації освіти. Необхідність популяризації фізичної культури і спорту серед дітей, підлітків, молоді обґрунтована вимогами часу, що формує основи на здорове населення. На сьогодні в Україні, гостро відчувається необхідність організації системи поширення знань про олімпізм, олімпійський рух, олімпійські ігри, спортсменів, що досягли найвищих результатів, тобто знань про олімпійську освіту [1, с. 40; 2, с. 37; 4, с. 52].

Про необхідність активізації олімпійського руху в педагогічній діяльності говориться в багатьох офіційних документах. [Державний стандарт початкової загальної освіти. (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 р. № 462)].

В 1979 р. на Генеральній асамблеї Асоціації національних олімпійських комітетів (АНОК) НОК Мальти запропонували вивчати олімпійські ідеї, в світових масштабах, тобто включити ці знання в навчальні програми шкіл, університетів. В Міжнародній Хартії фізичного виховання і спорту, прийнятого ЮНЕСКО, закликають внести до державних програм розвитку вивчення Олімпійських ідеалів, принципів, цінностей. Документ підписаний майже всіма представниками, членами ООН [4, с. 52].

В 1983 р. на 3-ій сесії Міжнародного комітету з фізичної культури і спорту при ЮНЕСКО внесли резолюцію до всіх членів учасників комітету: посилити і ввести викладання олімпійських ідеалів в школах та вузах.

В Олімпійській Хартії чітко підкреслюється, що НОК країн повинні слідкувати за створенням інститутів, які вивчають ідеали і цінності олімпійської освіти, вести пропаганду серед школярів та молоді про принципи олімпізму.

В активізації олімпійської освіти важливу роль відіграв XI Олімпійський конгрес в Парижі у 1994 р., де запропонували поширювати знання олімпійської освіти не тільки серед школярів та молоді, але й серед всіх груп населення. Резолюції представлені в документі конгресу: «Розповсюдження етнічних, культурних і виховних цін-

ностей олімпізму повинно бути інтенсифіковано всіма учасниками олімпійського руху».

При МОК у 1961 р. була створена Міжнародна Олімпійська академія (МОА), «для підтримки та пропаганди олімпійського духу». В МОА ведеться мова про збереження та поширення духу олімпізму, вивчення та застосування педагогічних та соціальних принципів ігор, а також науковій підтримці олімпійської ідеї. МОА регулярно обговорює питання олімпійської освіти, на своїх щорічних сесіях і проводить спеціальні засідання щодо цієї проблеми [8, с. 176].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Впровадження олімпійських ідеалів, цінностей через систему освіти в нашій країні займається Національний олімпійський комітет України.

У наукових працях дослідників: В. Єрмолової, В. Платонова, М. Булатової, О. Томенка, С. Бубки, М. Солопчука підняті проблеми олімпійської освіти на досить високому міждержавному рівні [1, с. 43; 6, с. 13; 10, с. 135].

Фахівцями вивчені деякі аспекти підготовки майбутніх вчителів фізичної культури принципам олімпійської освіти (В. Дудкін, В. Столяров) [5, с. 57; 9, с. 16].

Проведені дослідження в напрямку нормативно-організаційних засад підготовки кадрів з фізичного виховання, розроблені навчальні плани, робочі програми. Проте на сьогодні і досі залишаються актуальним питання пошуку шляхів вдосконалення інтеграції олімпійської освіти в систему підготовки фахівців з фізичної культури та спорту.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Сьогодні доведено, що випускники факультетів фізичної культури і спорту є основними педагогічними кадрами в системі олімпійської освіти. Знання, які показують в процесі підготовки спеціалістів потребує детального аналізу, про що вперше говориться в даній статті

Головною метою даної публікації є – визначити рівень теоретичних олімпійських знань студентів факультету фізичної культури, та проаналізувати методику підготовки фахівців з даного питання, на спеціальності «фізичне виховання».

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження організувалися під час навчального

процесу 2016 року. Анкета розроблена на основі рекомендацій шкільних вікторин з Олімпійського спорту. Тематика тестових завдань відображала рівень знань студентів щодо знань історії Олімпійських ігор Стародавньої Греції. Друга частина запитань включала питання щодо Сучасного Міжнародного Олімпійського руху.

В результаті проведених досліджень встановлено, що студенти II курсу дещо краще володіють знаннями про Олімпійські ігри Стародавньої Греції – 82,8%. Найменший показник першої частини запитань показують студенти I курсу – 46,9%. Відповідно III курс – 77,1%; IV – 73,1% (табл. 1).

В питанні в опитувальній анкеті «Чим нагороджували переможців Олімпійських ігор в Гре-

ції?» – всі студенти спеціальності показали високий рівень знань, майже 100%, на відміну знань I курсу – на рівні 54% (рис. 1).

Найнижчий показник у відсотках на питання анкети «Хто став першим президентом МОК?». Відповіді таким чином були такі: II курс – 52,4%, I курс – 21,9%, III – 14,9%, IV – 7,7% знань.

Анкетування другої частини запитань, що включали знання з Сучасного міжнародного олімпійського руху показали результати по напрямку спеціальності – 76,7%.

Цікавим є той факт, що питання «Олімпійська емблема являє собою?» – майже всі респонденти показали результат – 100%, знову перший курс залишив відмітку на рівні 25%.

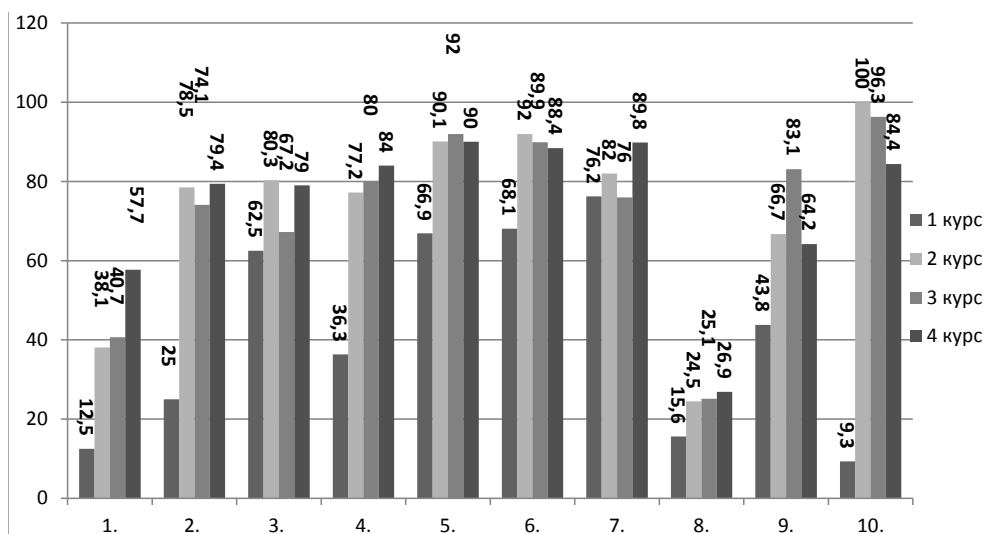

Рис. 1. Блок № 1. Історія Олімпійських Ігор Стародавньої Греції та сучасних Олімпійських Ігор

Таблиця 1

Опитування теоретичних знань щодо олімпійської освіти студентів

№ п/п	Зміст питання	Курс			
		I	II	III	IV
Блок № 1. Історія Олімпійських Ігор Стародавньої Греції та сучасних Олімпійських ігор					
1	В якому місті проводились перші Олімпійські ігри?	93,8%	96,4%	90,1%	94,2%
2	Ініціатором відродження перших Олімпійських ігор був?	78,1%	77,1%	81,1%	88,9%
3	Хто мав право брати участь в Давньогрецьких Олімпійських іграх?	25%	65,3%	68,9%	70,6%
4	Як в Стародавній Греції називали переможців Олімпійських Ігор?	34,4%	77,0%	83,4%	85,7%
5	Скільки видів спорту входило до програми Олімпійських ігор Стародавньої Греції?	15,4%	45,3%	38,2%	47,2%
6	Олімпійська емблема являє собою?	25%	100%	98,7%	99,3%
7	Чим нагороджували переможців Олімпійських ігор Стародавньої Греції?	54%	89,9%	97,1%	98,2%
8	Першою Олімпійською чемпіонкою в історії виступів України стала?	6,3%	90,6%	91,1%	90,6%
9	Першим президентом МОК, став?	21,9%	52,4%	14,9%	7,7%
10	Де проводились перші ігри сучасності?	20,7%	57,8%	44,5%	60,5%
Блок № 2. Сучасний міжнародний олімпійських рух					
1	Хто є президентом МОК на теперішній час?	12,5%	38,1%	40,7%	57,7%
2	Що символізують п'ять переплетених олімпійських кілець?	25%	78,5%	74,1%	79,4%
3	Що означає Олімпійський Девіз?	62,5%	80,3%	67,2%	79%
4	Олімпійська Хартія – це..?	36,3%	77,2%	80%	84%
5	Хто організовує та займається проведенням олімпійських ігор?	66,9%	90,1%	92%	90%
6	Національний олімпійський комітет очолює?	68,1%	92%	89,9%	88,4%
7	Літні Олімпійські ігри в 2012 році проходили в ?...	76,2%	82%	76%	89,8%
8	Де будуть проводитись Літні Олімпійські ігри 2020 року?	15,6%	24,5%	25,1%	26,9%
9	Першим президентом НОК України став?...	43,8%	66,7%	83,1%	64,2%
10	Зимові Літні Олімпійські ігри в 2012 році проходили в ?...	9,3%	100%	96,3%	84,4%

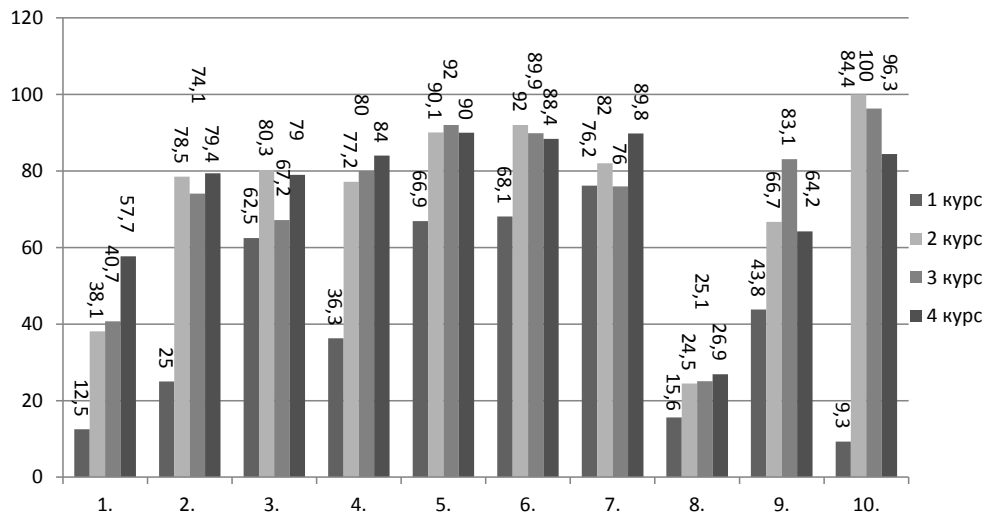

Рис. 2. Блок № 2. Сучасний міжнародний олімпійський рух

З цього можемо стверджувати, що знаннями за шкільною програмою студенти орієнтують вкрай низько, щодо символіки Олімпійських ігор, особливо I курс, які є випускниками шкіл (рис. 2).

Найкращі показники показали III курс на рівні – 85,6%; II курс – 80,5%; IV – 80,8%; I курс – 32,2%. Показник у відсотках на запитання: «Де відбулися Зимові Олімпійські Ігри 2012 року?» II – 100%; III курс – 96,3%; IV – 84,4%, I курс – 9,3%. Не зовсім обізнані в питанні «Хто є президент МОК на теперішній час?»: IV – 57,7%; 40,7% – III курс; II курс показав – 38,1%; зовсім низький показник у I курсу – 12,5%.

Слід звернути увагу, що знання про першу Олімпійську чемпіонку незалежної України, також не зовсім відомі I курсу – 6,3%, на відміну від інших старших респондентів анкетування, де середні показники на рівні – 90,7%.

Відповідно середні показники по напрямку підготовки з тестових запитань складають – 54,4%.

Проаналізувавши знання і теоретичну підготовку студентів можемо стверджувати, що студенти старших курсів непогано обізнані в історії Олімпійських ігор Стародавньої Греції, та в Сучасному міжнародному руху за виключенням першого курсу, що показав низьку шкільну підготовку в системі олімпійської освіти.

Одним із важливих етапів підготовки кадрів щодо знань олімпійської освіти є, звичайно ж, навчальна та методична діяльність. Питання з даного напрямку включені до навчальних планів підготовки фахівців ОКР «бакалавр» і включені переважно у робочі навчальні програми циклу фахових дисциплін: «Олімпійський та професійний спорт», «Професійна майстерність вчителя фізичної культури», «Історія фізичної культури», «Теорія та методика фізичного виховання». В підрахунку, біля 4,7% відводиться на викладання дисциплін, що дають змогу отримати знання з олімпійської освіти.

Щодо методики підготовки знань з олімпійської освіти, тут спостерігається досить низький рівень активності. Наукові дослідження з питань олімпійської освіти, що включають в себе напи-

сання курсових, дипломних, магістерських робіт є одиничними серед студентів спеціальності.

За період 2014-2016 н.р. написання рефератів, курсових робіт з олімпійської тематики, якщо навіть взяти до уваги весь факультет фізичної культури та здоров'я людини – біля 20 робіт, і на жаль жодної дипломної та магістерської роботи.

Для засвоєння методичних знань з олімпійської освіти потрібно включати програми на формування та вдосконалення системи вмінь і навичок в сфері олімпізму та олімпійського руху: семінари, лекції, організація олімпійських заходів, свята, самостійне планування та розробка проведення студентами заходів з олімпійської тематики.

Висновки з даного дослідження та перспективи. За результатами досліджень постає проблема підвищення ефективності роботи з олімпійської освіти студентів з використанням різних її форм. Особливої уваги потребує блок знань з Сучасного міжнародного олімпійського руху.

Студенти факультету мають певні знання про олімпійський рух, історію Олімпійських ігор, але вони є досить неточними, потребують систематизації та вдосконалення.

Доцільно включати в підготовку фахівців факультету фізичної культури більше матеріалу, що допоможуть оволодівати методичними знаннями щодо системи олімпійської освіти. Відповідно ми підготуємо високоякісних фахівців, що допоможуть підвищити знання в школах.

В першу чергу варто включати в навчальний план дисципліну «Олімпійська освіта». Під час читання лекцій, семінарських занять використовувати наочний супровід з питань Олімпійського руху. Наступним кроком є включення в тематику курсових, дипломних, магістерських робіт проблеми з олімпійського спорту та освіти.

Аналіз діяльності факультету з теоретичних знань олімпійської освіти буде відмінним і практичним в роботі, коли їх доцільно і цілеспрямовано поєднують з методикою проведення олімпійських уроків під час педагогічної практики в школах, в проведенні Олімпійських заходів серед школярів та студентів.

Список літератури:

1. Булатова М. М. Олімпізм як універсальна концепція виховання та освіти молоді / М. М. Булатова // Фізичне виховання в школі 2008. № 1(51). – С. 40–43.
2. Булатова М. М. Олімпійська освіта: метод. рек. / М. М. Булатова. – К., 2002. – 37 с.
3. Вацеба О. М. Актуальные вопросы олимпийского образования в учебно-воспитательном процессе учеников общеобразовательных школ (на примере г. Львов) / О. М. Вацеба, В. П. Юхимчук // Наука в олимпийском спорте. – 2007. – № 2. – С. 87–92.
4. Дивинская Е. Регионально-исторический аспект как составная часть олимпийского образования / Е. Дивинская // Теория и практика физической культуры. – 2001. – № 7. – С. 52–53.
5. Дудкін В. Ю. Олімпійська освіта в процесі підготовки фахівців сфери «Фізичне виховання і спорт» у спеціалізованих вищих навчальних закладах України / В. Ю. Дудкін // Молода спортивна наука України: у 5-ти томах. – Львів, 2009. – Т. 4. – С. 57–61.
6. Эрмолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика: навч. посіб. / В. М. Эрмолова. – К., 2011. – С. 13.
7. Олимпийский спорт: в 2 т. / В. Н. Платонов, М. М. Булатова, С. Н. Бубка [и др.]; под общ. ред. В. Н. Платонова. – К.: Олимп. Л-ра, 2009. – Т. 2. – 696 с. – С. 685–695.
8. Солопчук М. С. Олімпійська освіта: навчально-методичний посібник / М. С. Солопчук, А. О. Боднар. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. – 176 с.
9. Столяров В. И. Актуальные проблемы теории и практики олимпийского образования детей и молодежи / В. И. Столяров // Физ. культура: воспитание, образование, тренировка. – 1998. – № 4. – С. 13–19.
10. Платонов В. Н., Гуськов С. И. Олимпийский спорт: В 2 т. – К.: Олимпийская литература, 1994. – Кн. 1. – 494 с.; 1997. – Кн. 2. – 384 с.

Балацкая Л.В.

Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича

**УРОВЕНЬ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ЗНАНИЙ ПО ОЛИМПИЙСКОМУ ОБРАЗОВАНИЮ
СТУДЕНТОВ НАПРАВЛЕНИЯ «ФИЗИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ»
ЧЕРНОВИЦКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА
ИМЕНИ ЮРИЯ ФЕДЬКОВИЧА**

Аннотация

Как показывает практика, уровень теоретических знаний по олимпийскому образованию требует дополнительной подготовки для студентов. Развитию олимпийского движения в школах, других учебных заведениях помогут специалисты, которые успешно владеют знаниями и практическими навыками. На всех уровнях страны все чаще поднимается вопрос о олимпийском движении и образовании детей, школьников, что естественно поднимает вопрос о повышении уровня подготовки будущих специалистов по физической культуре и спорта.

Ключевые слова: олимпийское образование, студенты, уровень знаний, специалисты, методика подготовки, теоретические знания.

Balatska L.V.

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

**THE LEVEL OF THEORETICAL KNOWLEDGE IN OLYMPIC EDUCATION
IN THE PHYSICAL EDUCATION STUDENTS
YURIY FEDKOVYCH CHERNIVTSI NATIONAL UNIVERSITY**

Summary

Involving children and young people to the ideals and values of Olympism occupies an increasingly important place in the system of education, upbringing and teaching young generation. Many countries have implemented curricula of Olympic education for schoolchildren, students and other groups of children and youth. In practice, the level of theoretical knowledge of Olympic education requires deeper training and preparation of future specialists in physical culture and sports. Highly qualified specialists who successfully demonstrate strong performance during the mastering theoretical and practical knowledge will help to improve the children's knowledge and skills in Olympism. The issues of the Olympic movement, education of children, pupils, students, which touches the question of raising the level of training of future specialists in physical culture and sports, have been increasingly raised at all state levels.

Keywords: Olympic education, students, the level of knowledge, specialists, methods of preparation, theoretical knowledge.